

Egy híres vājár otthonában

HÁROMÉVES VOLTAM, amikor meghalt az apám a bányában. 12 éves koromban kezdtem dolgozni. Nem volt könnyű.

Hajdú Pál, az egyik leghíresebb falazó vājár meséli el az életét. Ahogy beszéde nyomán feltámad a múlt, úgy sötétedik el a szeme, pedig nem volt munkanélküli soha, jól keresett. Mégis akkoriban a munkást nem vették egész emberszámba. 1939-ben a bánya felépítette neki a házat és havi 120 pengőt kellett törleszteni. Másra nem tellett neki. Bűtort csak a felszabadulás után tudott vásárolni és azóta tellett motorra, a gyerekeknek és feleségének ruhára, szórakozásra. 1948-ban elment munkás lesz, 1949-ben kölcsönkéri az Aknamélyítő Vállalat három hónapra, amiből 3 év lesz. Ez alatt a 3 év alatt háromszor nyeri el a sztahanovista kitüntetést.

1953-ban Nagymányokra helyezik egy kényes és gyors munka elvégzésére.

1954-ben Herendre vezénylik. Itt már ötszörös sztahanovista. Több híres vājárt nevelt a küzdelmes évek alatt. Ha valahol szakadás volt, vagy nehéz, reménytelen munkát kellett elvégezni, örömmel vállalta. Természetesen ennek meg is volt az eredménye, mert volt rá eset, hogy 7000 forintnál is többet keresett egy hónapban. Mondogatták is feleségének a többi asszonyok: „Neked azután könnyű sorod van, azt se tudod, mire költsd a pénzt, annyit hoz az urad!” Azért a pénznek mindig helye volt.

BESZÉLGETÉS KÖZBEN Hajdú elvtárs megemlíti, hogy Sági Feri bácsi volt a tanítómestere, aki veli nagyon jól megértették egymást hosszú éveken át.

A világos, tiszta szobába többször bepillant Hajdú néni is. (Nagyon szép szőke haja lehetett, most olyan, mintha színezést lenne.) Ugyancsak meglepődött a Hajdú család, hogy felkerestük őket. Amint mondják, 12 év alatt egyszer sem fordult elő ilyesmi náluk.

Három gyermekük van, mindhárom fiú. A legidősebb 14 éves, technikumba akarják adni, de előbb egy évig elmegy ipari tanulónak. A második kettő iker, 10 évesek. Amikor a gyerekeiről beszél, megenyhülnek a vonásai. Valahová a messzibe néz, a jövőbe. Látja egyik fiát, mint mérnököt, a másikat a nyomdokaiba lépni, és a harmadikat, aki, ki tudja, mi lesz. „Soha ilyen lehetőségek nem álltak a fiatalok előtt, mint most” — mondja Hajdú bácsi.

Mint ahogy meghitt beszélgetéseknél lenni szokott, máris a vadászatról beszélgetünk. Pali bácsi elmeséli, hogy 1947. óta vadász. Ez a sportja, és egyben a legkedveltebb szórakozása is. Két éve lött egy szarvas, amelyiknek az agancsa 1956-ban az országos kiállítás harmadik díjat nyert. Megtekintjük az agancsot, meg a díjat. Laikus szemmel is gyönyörködünk az agancs hatalmas méretein, sok ága-bogán. Van itt még szarvas agancs, ezt tavaly lötte, de ez nem olyan szép. Mosolyogva meséli, hogy feleségét is kivitte egyszerű kétszer lesre, de pont akkor nem lött semmit, mert a döntő pillanatban mindig megszökött Hajdú néni. A vad meg vidáman ellánc. Egyszer betegállományban — szarvasbőgés idején — merev lábbal kibicegett lesre, de megtudta a főorvos és nagy „církuszt” rendezett. Legközelebb azonban — miután meggyógyult — kiment vele a doktor is.

A beszéd vonala megint visszatér a munkára. Itthon sem tétlenkedik. Tegnapi panaszkodott neki Hajdú néni, hogy a padlásfeljáróból beszáll a por a kamrába. Azonnal hozzátartott egy fal „felhúzásához.” (Ezt Hajdú néni meséli büszkén.)

HAJDÚ ELVTÁRS megkér bennünket arra, hogy okvetlenül írjuk meg a következőket: Egy évvel ezelőtt beadott egy újítást, a pajzsos fronttal kapcsolatban, de mindmáig választ nem kapott, pedig biztos az újításában. A mostani kísérletek a pajzsos frontfejlesztésben 24 óránként maximum 80 cm előrehaladást biztosítanak, de az ő elgondolása szerint 24 óránként 2 métert is haladnának előre. Érdemes volna foglalkozni az újításával, mert az a fontos, hogy a szent minél olcsóbban állítsuk elő. Köztudomású, hogy a pajzsos frontfejlesztés szinte teljesen feleslegessé válik a faanyag használata.

Lassan be kell fejezni a beszélgetést, menni kell műszakra Hajdú elvtársnak.

A napsugarak vakítón verődnek vissza a ház ablakairól. Elgondolkozom, mert egy olyan emberrel beszéltem, aki nagyon szereti a munkát.

Hajdú elvtárs még utoljára elmondja, hogy a hűségjutalmat motorvásárlásra fordítja. Az utalványa már megvan. Ezenkívül motorral jár munkába, no, meg biztosan vadászni is.

Már vagy harmadszor búcsúzunk. Most már menni kell, mert Pali bácsit várja a bánya. Kikísér a kapuig, és még azt mondja, reméli, máskor is elmegyünk hozzá.

—bj—

Néhány kérdés az illetékesekhez

A tanév megkezdésével ez évben mintegy 60—70 középiskolás kezd meg a tanulást a veszprémi, illetve a székesfehérvári középiskolákban.

Kérdés: Mikor lesz már Várpalotának gimnáziuma? A város rohamos fejlődése megköveteli ezt.

A péti MTH iskola 20—24 tanulóval működik, akik egyébként is gyakorlati munkára Várpalotára járnak.

Kérdés: Nem lenne helyesebb, ha ebben a kevésbé kihasznált iskolában néhány helyiséget általános iskolai oktatásra adnának át, tekintve, hogy Péten ugyancsak tanteremhiány van?

A felsőmajori új épületek egyikeben egy tágas, modern, felszereléssel ellátott húsbolt helyezkedett el. Igaz, hogy ebben a boltban eddig még egy deka húst sem mértek ki, pedig már hónapok óta várják a vevők a megnyitást. A

por lassan annyira belepiti az ablakokat, hogy most már a belső berendezést sem lehet felismerni.

Kérdés: Mikor nyílik meg a bolt? Vagy a Várpalota és Környéke Kiskereskedelmi Vállalat helyében ki ad erre választ?

A várpalotai sütőüzemek elhagyott és korszerűtlen berendezése csak nehéz fizikai munka mellett tudja biztosítani a kenyérszükségletet. Ugyanakkor a város szélén megkezdett kenyérgyár építése hosszú hónapokkal ezelőtt abbamaradt. Hírek szerint a minisztérium a megyei tanácson keresztül biztosított az építkezés továbbfolytatására egymillió forintot. Azonban most úgy állunk, hogy se pénz, se posztó, helyesebben se pénz, se építkezés.

Kérdés: Hova irányította a megyei tanács az egymillió forintot és mikor lesz már végre Várpalotának egy korszerűen berendezett kenyérgyára?

Fogas kérdés

Várpalota szocialista város külső képe napról-napra változik, csinosodik. Ma itt, holnap amott keletkeznek újabb és újabb zöld foltok, virágágyak. A járőkelők tapasztalhatják, hogy ezeket a zöld foltokat gondozzák is. A száraz, meleg nyári napok reggelein sokszor lehet látni a virágágyakat öntöző dolgozókat. Az ember ezek után azt gondolhatná, hogy ilyen gondoskodás mellett ezek a virágágyak mindenütt szemt gyönyörködötöten, szívvitőitően szépek.

Sajnos nem így van, legalább is nem mindenütt. Az Ifjúsági Büfével szemben, az óras üzlet előtti — kis parkocska virágait — minden reggel öntözik, de nemcsak a virágokat, hanem az ott lévő eldobált papírdarabokat is.

Már többször törtem a fejemet azon, vajon mi lehet az oka

a papírok öntözésének? Talán az, hogy a szél vízesen nem tudja odébb sodorni. Talán az, hogy a papír, — mint a virágágyak újabb használt trágyázó anyaga, — így könnyebben belekeveredik a termőföldbe, s ettől szebbek lesznek a virágok? Arra is gondoltam, hogy papírvirágokat akarnak nevelni, s azért öntözik a papírhulladékot oly szorgalmasan. Ez a kérdés ügylátszik meghaladja az értelmet. Vagy talán a papírhulladék összeszedése már nem tartozik az öntözést végző munkás „reszort”-jába? Ha így van, könnyen lehet segíteni ezen, csupán egy hulladékgyűjtő kosarat, vagy ládát kellene elhelyezni. Csak azt nem tudom, kinek a kötelessége ez? A Gomba Kiszerező KTSZ-é? Kőccse Csicsali KTSZ-é, vagy esetleg a Város- és Községgazdálkodási Vállalat-é?

A fiatalokú dolgozókról

A bányásznap a bányászok hagyományos ünnepe: az egész évi hűségese és jól végzett munkának a jutalma, erkölcsi elismerésben és anyagiakban is. Jogosan tölti el ezen a napon a jól dolgozó bányászok tudatát a büszkeség és a fiatalok is elismerésével és azzal a vágygal tekintenek fel a bányászokra, hogy „bár csak én is, én is köztetek lehetnék”.

Népi demokráciánk felkarolja a fiatalokat: neveli, oktatja őket, segítőségükre siet, ahol kell és minden rendelkezésével azon van, hogy a mai fiatalokból is idővel olyan öntudatos és megbecsült dolgozók váljanak, mint a mai bányásznap hősi bányászai. Nagyon szép szavakkal fejezi ki ezt a Mt. 99. §-a, amikor kimondja, hogy „a Magyar Népköztársaság kitarja a dolgozó ifjúság előtt a szocialista jövő kapuit. Kedvezőbb munkafeltételek megállapításával és széleskörű tanulási lehetőség megvalósításával biztosítja, hogy a dolgozó fiatalok egészséges, művelt, öntudatos, szocialista emberekké fejlődjenek”. Az ifjúság nevelésének feladata túl nő ugyan a Mt. keretein, de érdemes pár sorban a fiataloságot

érintő munkajogi jogszabályokat is ismertetni.

Fiatalokú dolgozó az, aki 18. életévét még nem töltötte be. Miután azonban 14 éves korig általában iskolakötelesek a gyermekek és legfeljebb az iskolai szünet alatt, és csak könnyebb munkára alkalmazhatók, szorosan véve fiatalokú dolgozók a 14—18 év közöttiek.

Míg a 14 év alattiak — de csak 12. évtől kezdődően — csak „könnyebb munkára” alkalmazhatók, addig a fiatalokú (14—18 évig) dolgozó sem alkalmazható „az egészségre ártalmas és nagyobb fizikai erő kifejtését igénylő” munkakörben.

Ilyen egészségre ártalmas és nagyobb fizikai munkakifejtést igénylő munkának nyilvánítja a Minisztertanács határozata a bányáiparban a földalatti fejtést, feltárást, elővájást és fenntartást, itt is alkalmazható azonban a vājártanulókból lett 18. éven aluli vājár, valamint más 18. év alatti, de ez utóbbi, csak második, vagy harmadik munkásként.

A fiatalokú dolgozót bár-

mely munkánál a munkaviszony megkezdése, illetőleg a munkakör megváltoztatása előtt orvosi vizsgálat alá kell vonni, és a vizsgálat eredményét figyelembe venni.

Természetesen a bányáiparban, — mint tudjuk — a felnőttkorú dolgozókat is orvosi vizsgálat alapján lehet csak földalatti munkára alkalmazni, de a fiatalokú dolgozót ezenfelül akkor is újra vizsgálatni kell, ha beosztása terhesebbé válik.

A 14—18 év közötti még külön választó vonalat jelent a 16. életév. A 16. évnél fiatalabb dolgozót, valamint ipari tanulót — és pedig ipari tanulót életkorra tekintet nélkül — éjszakai munkára beosztani nem szabad, és túlmunkára sem szabad alkalmazni, még ha erre jelentkezne is.

Kedvezményben részesülnek a fiatalokúak a szabadság tekintetében is, mert — mint ahogyan erről már egy ízben írtunk — a fiatalokú dolgozót 16 éves korig 12 munkanap, azonfelül 6 munkanap pótszabadság illeti meg.

Dr. Dékány Mihály.

Akik otthont adnak a bányászoknak

Várpalotán az egész Felsőmajor tele van emeletes, pirostégias, új épületekkel. A 31-es és a 26-os Építőipari Vállalat dolgozóit szorgalmkodnak azon, hogy minél előbb, minél több bányász kapjon lakást.

Most a 31-esekről beszélünk. 51 bányászcsalád nekik köszönheti, hogy a december 31-i határidő helyett már eddig is, illetve a bányásznapra új lakásba költözhetnek.

Az idő sürget, és az építők látva a bányászok nehéz helyzetét, ígéretet tettek, hogy az M/6-os kilenclakásos, az M/12-es nyolclakásos, és az M/1-es 44 lakásos épületet ez év novemberére átadják rendeltetésének.

Az építómunkások szorgalmára jellemző, hogy a szállítási nehézségek ellenére is, még a télen az ellenforradalom idején is, folytatták a munkát. A párt és a szakszervezet végig a helyén volt, összefogta mindazokat, akik munkára jelentkeztek. Ebben különösen Takács József brigádvezető tűnt ki. Valóban, a grafikonok mindenütt azt mutatják, hogy a kőművesek a tervezett határidőt megelőzve igyekeznek a bányászokat kellemes otthonhoz juttatni. Tehát a bányásznapon ne feledkezzünk meg azokról sem, akik otthont adnak a bányászoknak, feléjük is szóljon az üdvözlés.

Kiváló bányászaink

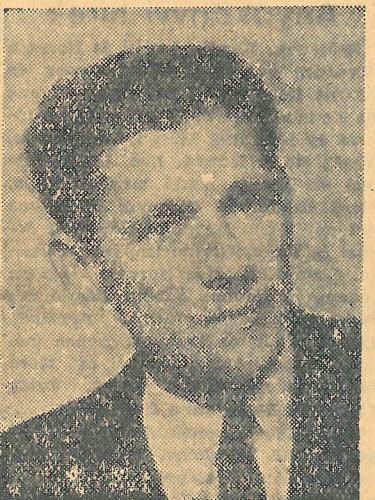
LENGYEL ISTVÁN

vājár
7853 forint hűségjutalmat kap

PETROVICS JÁNOS

vājár
4442 forint hűségjutalmat kap

SELMEUCZKI JÓZSEF

a Bányászati Kiváló Dolgozó
kitüntetés tulajdonosa

SÁFÁR JÁNOS

Kiváló Bányász kitüntetés
tulajdonosa

SZABÓ KAROLY

a külfejtés dolgozója
3199 forint hűségjutalmat kap

1777-ben német tünemények alapjait a világhírű Magyar Akadémia szembenézett, ami...

programot augusztus Szerencse ünnepség, övendékei szeptember égen vesz...

erevit, elöl hiva-dat érző...